

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1220

B.A./B.Sc. 5th Semester

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :- Students will have to attempt any **five** questions in all. Each question carries equal marks. Q. No. 1 is compulsory.

1. Answer the following questions in a very brief manner :
 - (i) Write down the Vadi and Samvadi swara of Raag Kedar.
 - (ii) Write the birth date and birth place of Acharaya Bhehaspati.
 - (iii) Write the names of any two thumri singers.
 - (iv) Write the names of any two folk singers of Punjab.
 - (v) Write the Thaats of Raag Darbari.
 - (vi) Write down the Taali and Khaali of Taal Deepchandi.
 - (vii) Name any two Angs of Yoga.
 - (viii) Write the Jati of Raag Kamod and Raag Adana.
 - (ix) Write the name of the Guru of Dalip Chandra Bedi.
 - (x) Name any two Classical Gayan Shailies used in Gurmat Sangeet.
2. Explain the importance of Globalization in Indian Music in the Modern Period.

3. Explain in detail the development of Indian Notation System along with its merits and demerits.
4. Write down the life sketch and contribution of Acharaya Brehaspati in promoting Hindustani Music.
5. Describe in detail the various classical Gayan Shailies used in Gurmat Sangeet.
6. Write down the full description of Raag Kedar and Raag Tilang.
7. Write short notes on the following :
 - (i) Tappa
 - (ii) Chaturang.
8. Explain in detail the interrelation between Music and Yoga.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੰਖਿਪਤ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਰਾਗ ਕੇਦਾਰ ਦਾ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸੂਰ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਅਚਾਰੀਆ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਦੀ ਜਨਮ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਲਿਖੋ।
 - (iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਠੁਮਰੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (iv) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (v) ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ ਦੀ ਥਾਟ ਲਿਖੋ।
 - (vi) ਤਾਲ ਦੀਪਚੰਦੀ ਦੀ ਤਾਲੀ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਲਿਖੋ।
 - (vii) ਯੋਗਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਸੋ।
 - (viii) ਰਾਗ ਕਾਮੋਦ ਅਤੇ ਰਾਗ ਅਦਾਨਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਲਿਖੋ।

- (ix) ਦਲੀਪ ਚੰਦਰ ਬੇਦੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (x) ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਦੋ ਕਲਾਸੀਕਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
2. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 3. ਭਾਰਤੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 4. ਆਚਾਰਿਆ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ।
 5. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲਾਸੀਕਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
 6. ਰਾਗ ਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖੋ।
 7. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੰਖਿਪਤ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਟੱਪਾ
 - (ii) ਚਤੁਰੰਗ।
 8. ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਯੋਗ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਬੰਧ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪਰੀਕਾਰਥੀ ਸਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਂਕ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਯਾ 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਅਤਿ ਸੰਖਿਪਤ ਤਤਰ ਲਿਖਿਏ :
 - (i) ਰਾਗ ਕੇਦਾਰ ਕਾ ਗਾਦੀ ਔਰ ਸੰਗਾਦੀ ਸੁਵਰ ਲਿਖਿਏ।
 - (ii) ਆਚਾਰਯ ਬ੍ਰਹੁਸਪਤਿ ਕੀ ਜਨਮ-ਤਿਥਿ ਔਰ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਲਿਖੇਂ।
 - (iii) ਕਿਸੀ ਭੀ ਦੋ ਠੁਸਰੀ ਗਾਯਕੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂ।
 - (iv) ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਦੋ ਲੋਕ ਗਾਯਕੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂ।

- (v) राग दरबारी का थाट लिखें।
 (vi) ताल दीपचंदी की ताली और खाली लिखें।
 (vii) योग के किसी भी दो अंगों का नाम लिखें।
 (viii) राग कामोद और राग अडाना की जाति लिखें।
 (ix) दलीप चंद्र बेदी के गुरु का नाम लिखें।
 (x) गुरमत संगीत में उपयोग की गई दो शास्त्रीय गायन शैलियों का नाम लिखें।

2. आधुनिक काल में भारतीय संगीत में वैश्वीकरण के महत्व की व्याख्या करें।
3. भारतीय नेशन सिस्टम के विकास के बारे में इसके विस्तार से गुणों और दोषों के साथ व्याख्या करें।
4. आचार्य बृहस्पति का जीवन परिचय तथा हिन्दुस्तानी संगीत को बढ़ावा देने में इनका योगदान लिखिए।
5. गुरमत संगीत में इस्तेमाल की जाने वाली विभिन्न शास्त्रीय गायन शैलियों का विस्तृत वर्णन कीजिए।
6. राग केदार और राग तिलंग का पूरा विवरण लिखें।
7. निम्नलिखित पर लघु नोट लिखें :
 (i) टप्पा
 (ii) चतुरंग।
8. संगीत और योग के बीच अंतर संबंध की विस्तारपूर्वक व्याख्या करें।